

ANT139 - PALEOANTROPOLOJİ'YE GİRİŞ

Prof. Dr. Ayla SEVİMEROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

İlk hominidler (*Homo*) kimlerdir? *Homo* cinsinin ve türlerinin özellikleri nelerdir?

Ders Yanlıları

7. Ders,

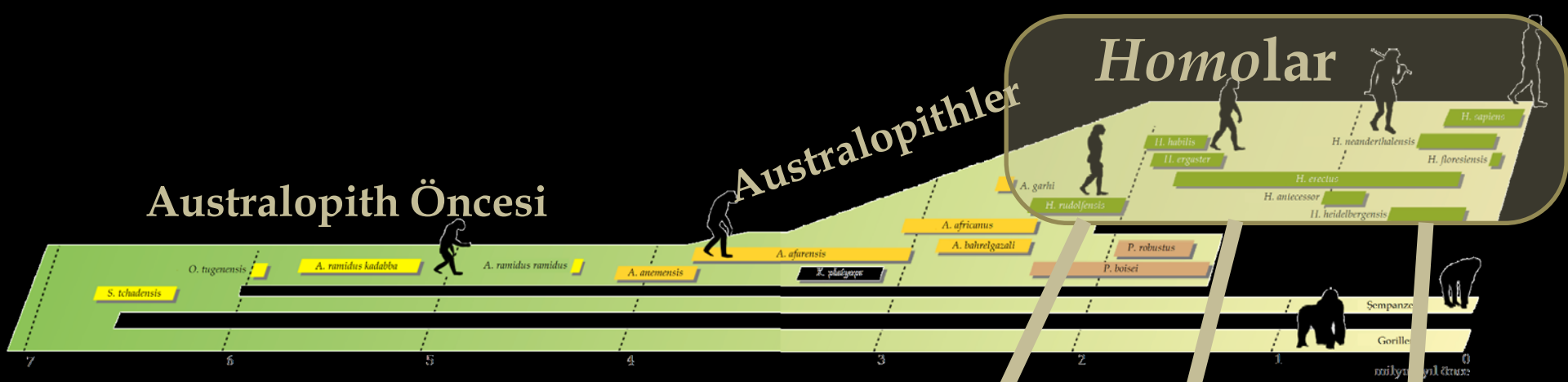

KALAN DERSLER

Australopith Öncesi

Australopithler

Homolar

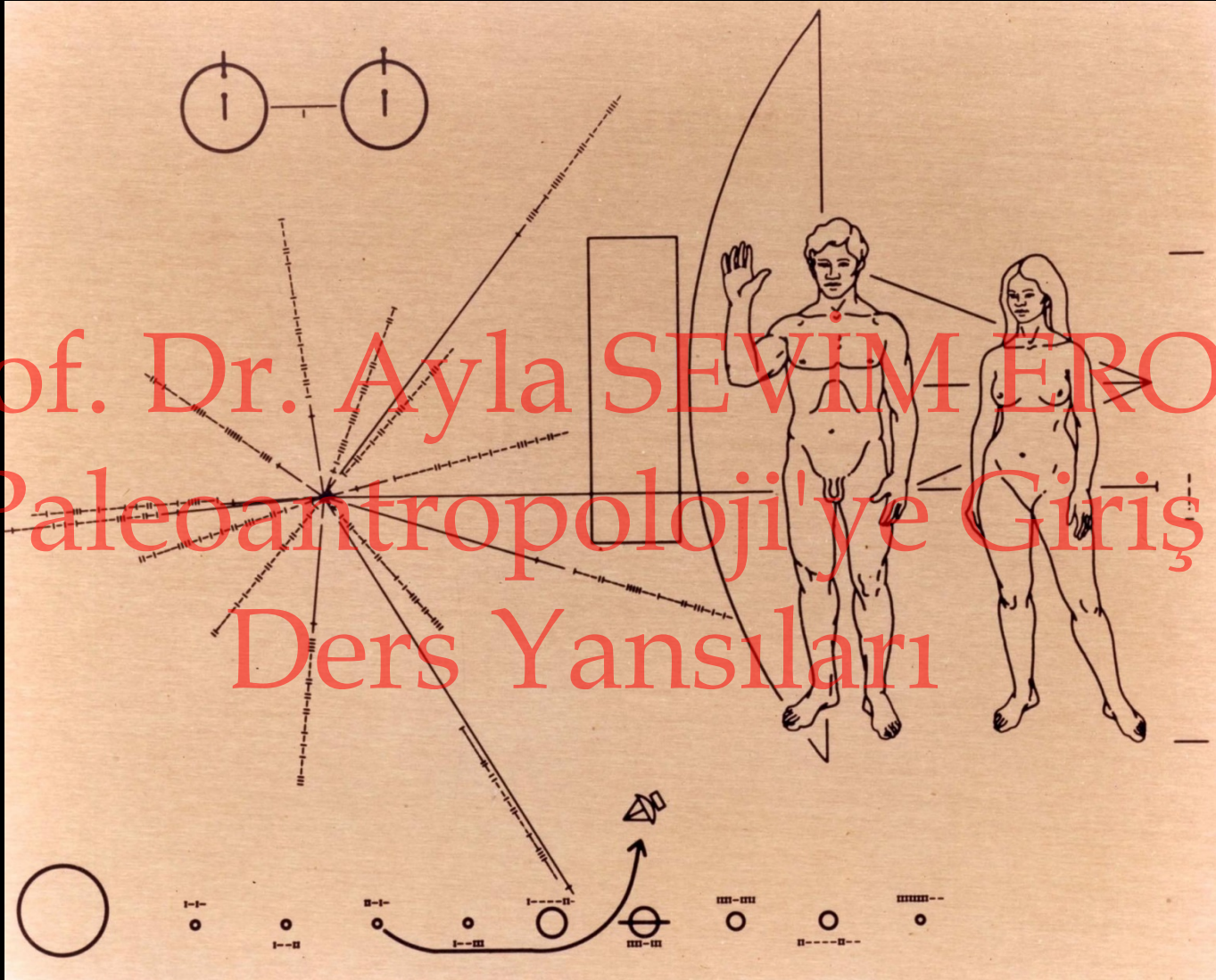

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL Paleoantropoloji'ye Giriş Ders Yansıları

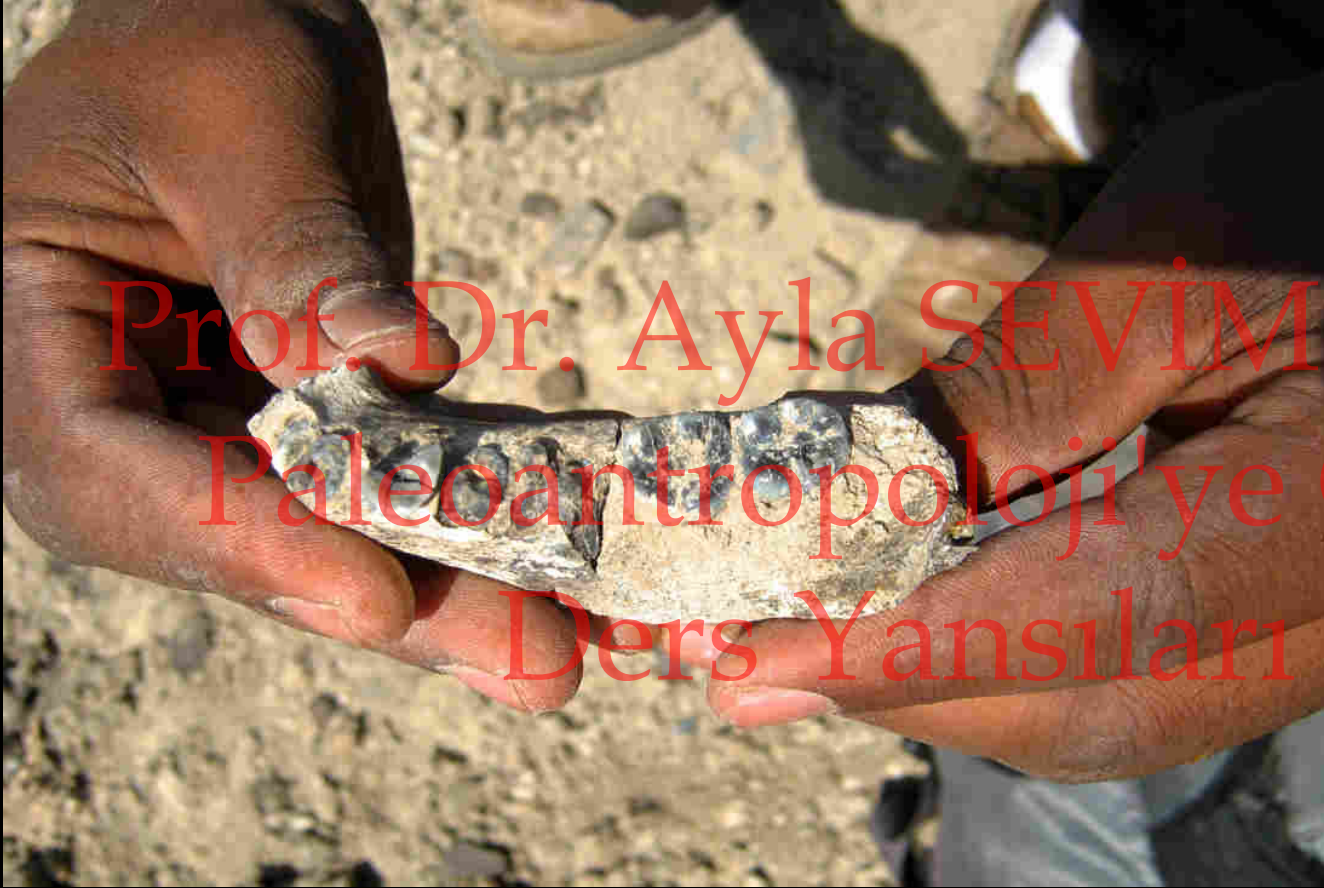
Homo

1972'de Pioneer 10 ve 1973'te Pioneer 11 uzay gemilerine iliştirilmiş plaka

Bilinen en erken *Homo*

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

LD 350-1

En erken *Homo*

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

- Paleoantropoloji'ye Giriş
- Ders Yansuları
- Bilinen en eski *Homo* örneği
  - Chalacew Seyoum tarafından 2013'te Ledi-Geraru, Etiyopya'da bulunuyor
  - 2,80 - 2,75 milyon yaşında
  - İlk *Homo* olması durumu tartışmalı da olsa genel kabul görüyor

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

A.L. 666-1

Homo habilis

OH 13 "Cindy"

KNM-ER 1813

OH 8

OH 7

OH 24
"Twiggy"

OH 62

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Homo habilis

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

- Tür bazında tanımlanmış en eski *Homo* cinsinden biri, 2,5/2,3 – 1,6 milyon yıl yaşında
- Louis ve Mary Leakey tarafından ilk kez 60'lı yıllarda Doğu Afrika'daki Olduvai Boğazı'nda (Tanzanya) bulunuyor
- Taş alet kullanan ilk *Homo* olduğu düşünülüyor

- Beyin hacmi yaklaşık 550 – 690 cm³
(800 cm³'e kadar çıkarılıyor)

- Kaş kemerleri çıkık, burun kenarları keskin ve dışa dönük

- Zigomatiklerin ön yüzü dikey
- Uzuvarı ape benzeri, fakat ellerinde insan benzeri mozaik özellikler var

- Femur *Australopithecus* benzeri

KNM-ER 1813

OH 8

Ders Yansıları

- *Homo* durumu tartışmalı
- *H. rudolfensis* ile benzer

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

• Bazı *Homo habilis* fosilleri, kimi *Paranthropus boisei* fosilleri ile birlikte bulunuyor ve aynı bölgede Oldowan taş aletleri de mevcut

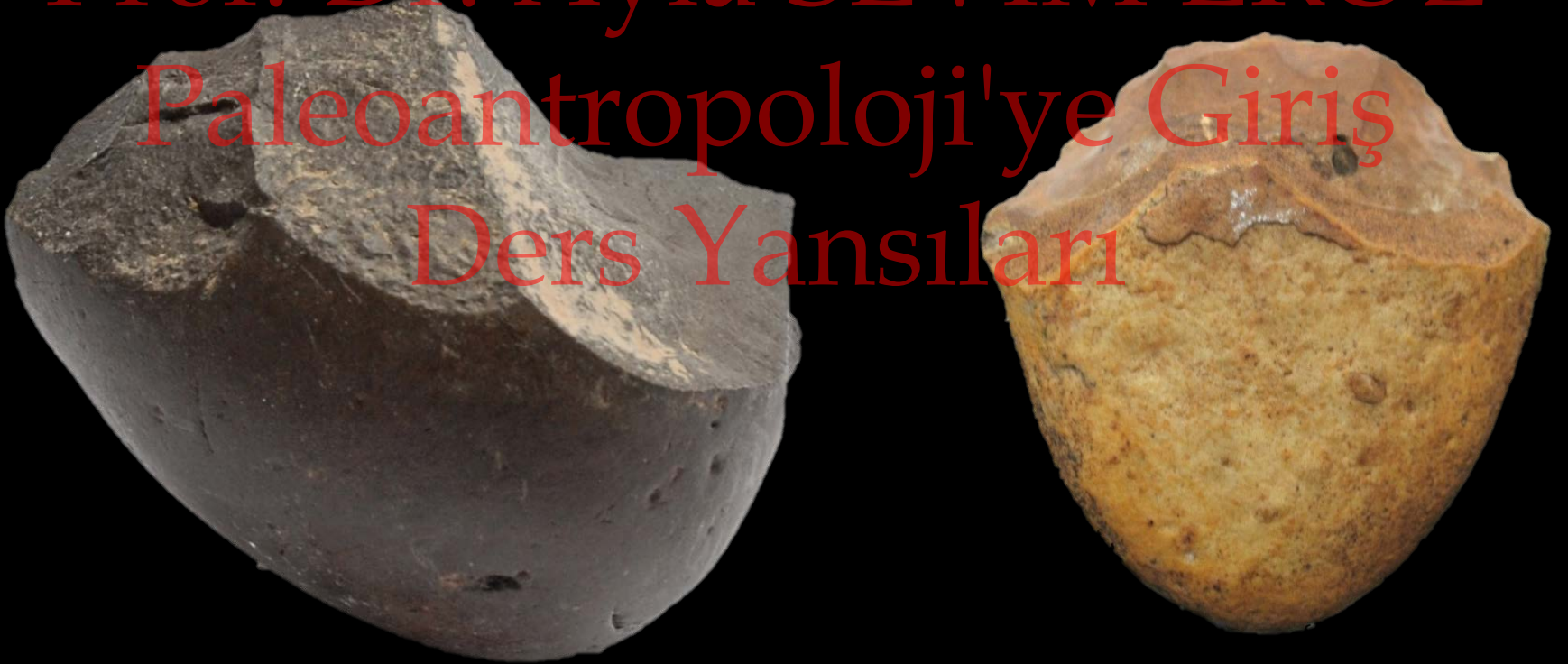
• *Australopithecus garhi*'nin de taş alet kullanan ilk tür olabileceği fikri de

mevcut

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansıkları

Homo rudolfensis

KNM-ER 1481a

KNM-ER 1472

KNM-ER 62000

KNM-ER 1481b-d

KNM-ER 1470

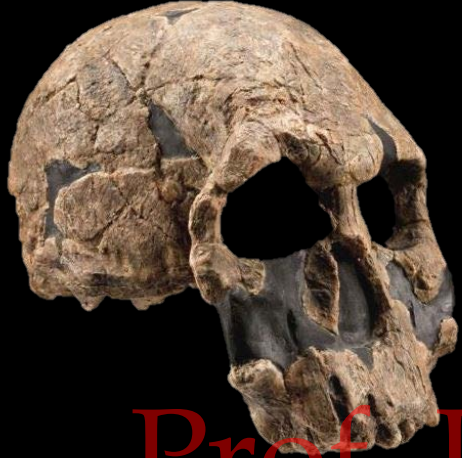
KNM-ER 1802

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Homo rudolfensis

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

- Bernard Ngeneo tarafından 1972'de Doğu

Afrika'daki Koobi Fora'da (Kenya)

bulunuyor

- Yaklaşık 2,4 - 1,8 milyon yıl yaşında

- Beyin hacmi yaklaşık 750 cm³

- Kaş kemerleri narindir

- Yüzü daha düz ve uzundur

- Maxillası büyüktür

- Beyin kutusu daha daireseldir

- Dişleri büyük ve kalın minelidir

KNM-ER 1470

KNM-ER 62000

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

- *Homo habilis* ile benzer

- Ayrı bir *Homo* sayıldığı gibi *H.*

habilis'e de dâhil edilir

Özellik	Homo habilis	Homo rudolfensis
Ortalama endocranial hacim (cm ³)	610	751
Genel kraniyal kubbe formu	Sagittal ark'a doğru genişlemiş oksipital dağılım	İlkel durum
Frontal kemik	Başlangıç aşamasında supraorbital torus	Torus mevcut değil
Parietal kemik	Koronal > sagittal kord	İlkel durum
Yüz - genel	Üst yüz > orta yüz	Orta yüz > üst yüz
Burun	Kenarlar keskin ve dışa dönük; belirgin nasal sil	Kenarlar daha az dışa dönük; nasal sil yok
Malar yüzey (zigomatik kemiğin anterior yüzü)	Dikey ya da dikeye yakın	Öne doğru aşağı eğimli
Palat	Kısalmış	Büyük
Üst dişler	Büyük ihtimalle iki köklü premolarlar	Premolarlar üç köklü; tümü görece büyük ön dişler
Mandibular fossa	Görece derin	Sığ
Mandibular korpus	Dış yüzeyde ortalama kabartı; yuvarlak taban	Dış yüzeyde belirgin kabartı; dışa dönük taban
Alt dişler	Bukkalinguale doğru daralmış post-kanin tacı; P4'te küçülmüş talonid; M3'te küçülme; çoğunlukla tek köklü alt premolarlar bifid ya da tabak şekilli P3 kökleri	Geniş post-kanin tacı; görece büyük P4 talonid'i; M3'te küçülme yok; çift tabak şekilli P4 kökleri
Uzuv oranları	<i>Australopithecus</i> benzeri	belirsiz
Ön ayak (kol) robustisitesi	<i>Australopithecus</i> benzeri	belirsiz
El	Ape benzeri ve modern insan benzeri mozaik özellikler	belirsiz
Arka ayak (ayak)	Tırmanma adaptasyonu devam ediyor	Sonraki <i>Homolar</i> gibi
Femur	<i>Australopithecus</i> benzeri	Sonraki <i>Homolar</i> gibi

Homo ergaster

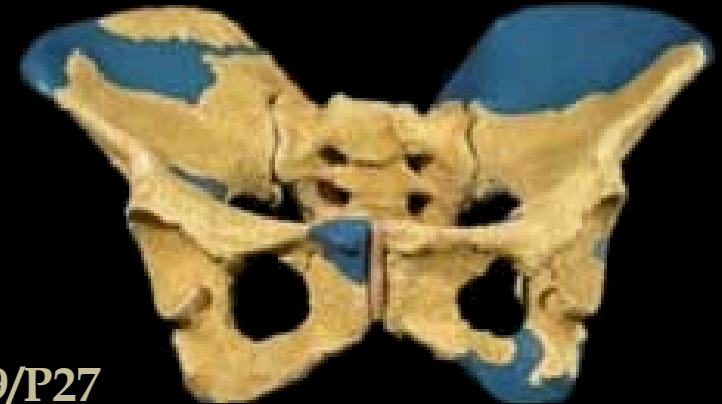
KNM-ER 42700

KNM-ER 3733

KNM-ER 922

BSN49/P27

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropolojiye Giriş
Ders Yansıları

Homo ergaster

• 1,9 – 1,4 milyon yılları arasında yaşamıştır

• Doğu Afrika'da Kenya ve Etiyopya'da

bulunmuştur

• Afrikalı *Homo erectus* olarak da kabul

edilirler

STW 53

? *Homo gautengensis*

- Beyin hacmi yaklaşık 860 - 900 cm³
- Önceki *Homo* türlerine nazaran daha

düz bir yüz

- Burun ilk kez ileri doğru çıkık

- Kimi araştırmacılar bu türü *Homo erectus* olarak kabul eder

- Azı dişler görece küçük

- Başka türler kimi zaman bu türe

- Pelvis günümüz insanınkine

- dâhil edilir

oldukça benziyor

- Kollardan daha uzun bacaklar ?

- Varil şekilli göğüs kafesi ?

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

OH 9

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL Paleoantropoloji'ye Giriş Ders Yansılar

- Bu iki buluntu gibi daha nice

H. erectus olarak kabul edilir

- Yine de *H. ergaster* türü

literatürde yerini almıştır

KNM-WT 15000
(Nariokotome Boy)

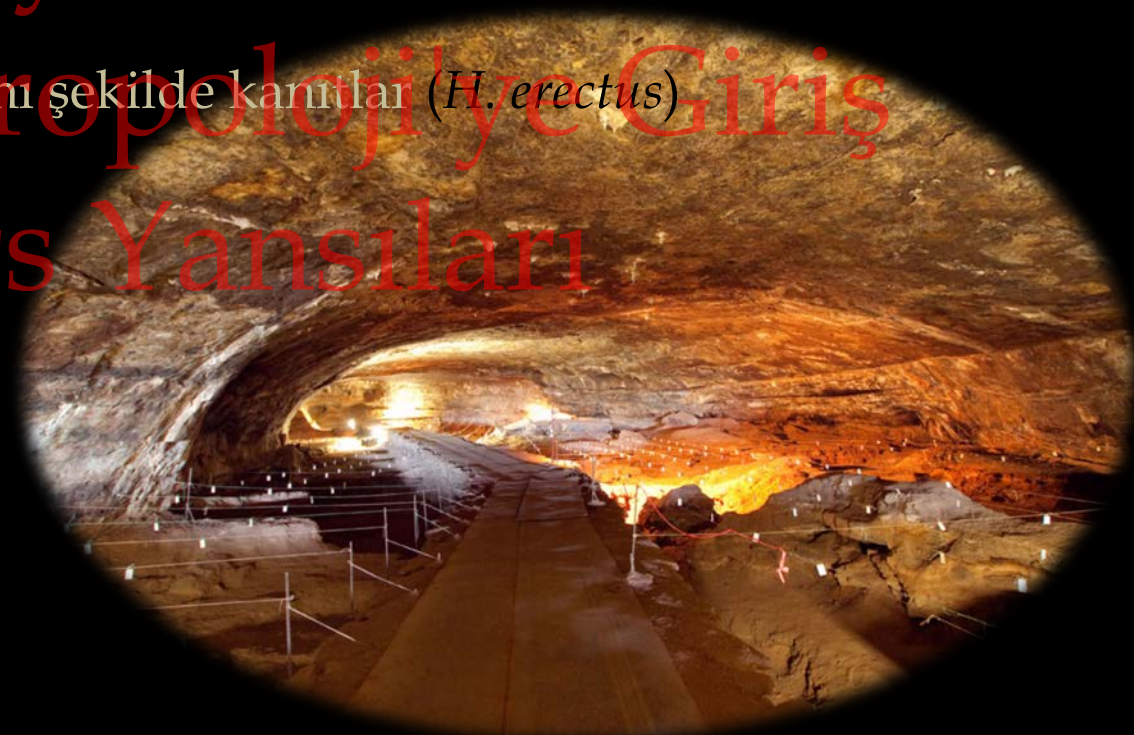
- İlk Acheulean aletler *Homo ergaster* / *erectus* döneminde ortaya çıkar

- Ateşin kullanımına dair en eski izler Doğu Afrika'da, yaklaşık 1,4 myö
- Ateşin kontrollü kullanımına dair ilk izler yine *H. ergaster* / *erectus* dönemine ait, Güney Afrika'daki Wonderwerk Mağarası'nda ve 1 milyon yıla tarihli

- İsrail'de birkaç alanda ateşin kullanıldığına dair kanıtlar (*H. erectus*)
- Endonezya ve Çin'de de aynı şekilde kanıtlar (*H. erectus*)

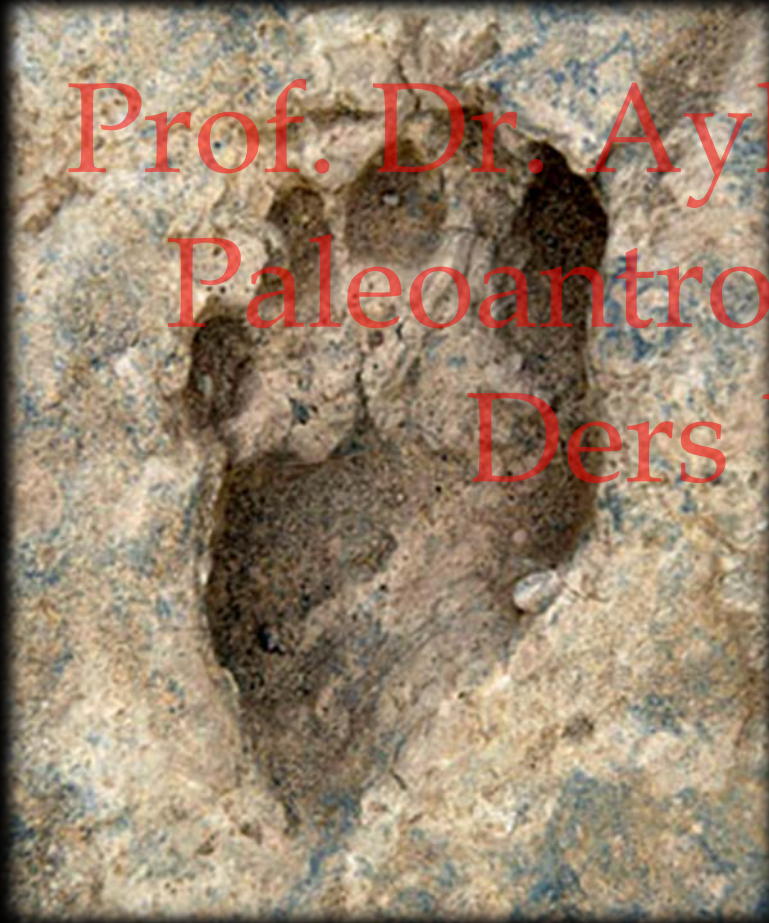

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropolojiye Giriş

Ders Yansuları

- Doğu Afrika'daki Ileret, Kenya'da 1,5 milyon yıllık *H. ergaster* / *erectus* ayak izleri

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

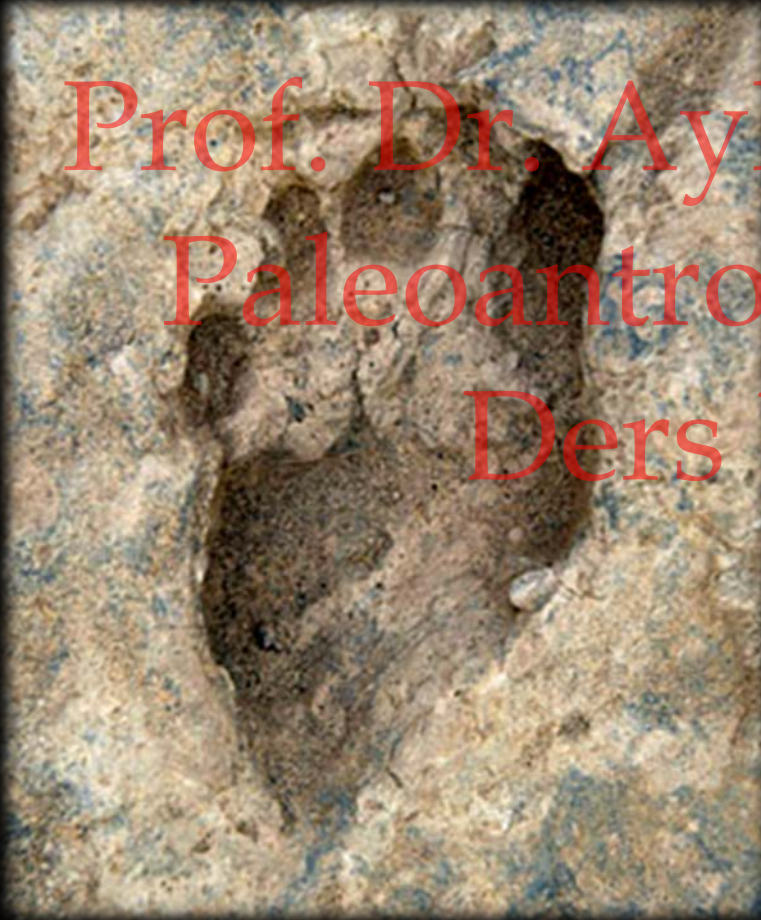
1,5 myö

Ileret, Kenya

3,75 myö

Laetoli, Tanzanya

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Homo erectus

Ngandong
(Solo Man)

Sangiran 2

Sangiran 4

Zhoukoudian III

Peking Man

Trinil 2

Sangiran 17

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Homo erectus

Homo heidelbergensis?

Homo cepranensis? *Homo georgicus?*

X X
X X

X X
X X

X X
X X
X X

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Homo ergaster?

X X
X X
X X

Homo rhodesiensis?

X X

• İlk kez Eugène Dubois tarafından 1891'de Java adasında keşfediliyor

• Daha sonra Endonezya ve Çin'den birçok buluntu ele geçiyor

- Beyin hacmi yaklaşık 800 – 1250 cm³

- Yaklaşık 55 kg ve 160 cm

- Dar, yuvarlak hatlı dental eğri

- Çenesiz mandibula

- Prognatik yüz

- Gelişkin nasal kemikler

- Kaş kemerleri çıkık ve belirgin

- Occipital'de nuchal torus denen

çıkıntı belirgin

- Arka dişler görece büyük

Sangiran 17

- Java buluntuları: *Pithecanthropus erectus*

- Çin buluntuları: *Sinanthropus pekinensis*

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılar

- Acheulean alet kültürü

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

- Dođal gözlem
- Ateşin kullanımı
- Ateşin sönebildiğini öğrenip ona bir

canlıymış gibi davranma

- Onu söndürmemeye çalışma, bir nevi hayatta tutma

- Dolayısıyla diğer hayvanlardakinin aksine ondan korkmama

- Ateşini üretmekten evvel sönmemesini öğrenme

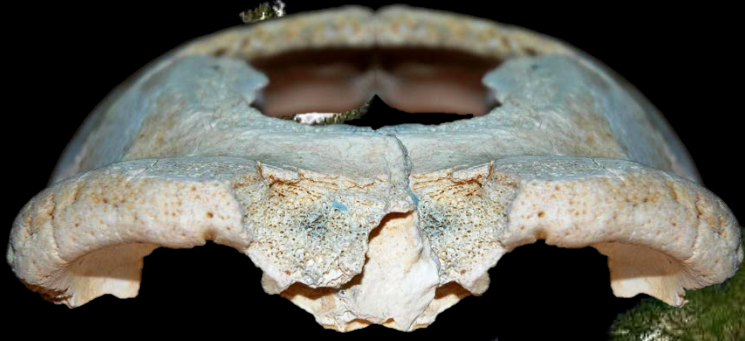
Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

Kocabaş

- Yaklaşık 1,6 – 1,2 milyon yıl yaşında
- Tüberküloz hastalığı olması muhtemel
- Anadolu'da bulunan en eski hominin

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
ve ilk *Homo erectus*
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

X

Homo georgicus
(*Homo ergaster / erectus*)

D211

D2600 - D4500

D2280

D3901

D2715

D2680

D4507

D2700 - D2735

D3444 - D3900

D2282

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROĞ
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Homo georgicus

- Yaklaşık 1,77 milyon yıl yaşında
- Afrika dışında olması ve önemli bir göç yolunda bulunması açısından önemli
- Morfolojik özelliklerinin benzerliğinden dolayı *H. ergaster* / *erectus* sayılıyor
- 8000'den fazla Oldowan alet buluntusu var

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

X

Homo gautengensis

(*Homo habilis* / *ergaster*)

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Gondolin Mağarası'ndan bir Kafa İskeleti

Homo cepranensis
(*Homo erectus* / heidelbergensis)

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Ceprano kafatası

Homo rhodesiensis
(*Homo heidelbergensis*)

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Broken Hill 1
(Kabwe Cranium)

Homo antecessor (*Homo heidelbergensis*)

ATD6-5

ATE9-1

Atapuerca 5 Kafatası

ATD6-58

ATD6-69

TD-6 Seviyesi Buluntuları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Homo antecessor

- Yaklaşık 1,2 – 0,8 milyon yıl arasında
- İspanya'daki Atapuerca bölgesindeki Gran Doline ve Sima del Elefante alanlarında bulunuyor

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROĞLU

Paleoantropoloji'ye Giriş

- *Homo heidelbergensis*, *Homo erectus* ve Neanderthal insanı özellikleri paylaşır

- Tüm bu melez özellikleri sonucu yeni bir tür olduğu kabul edilebilir

X

Ders Yansılari

- Alanlarda bulunan hayvan ve insan kemikleri üzerinde benzer kesik izleri var, bundan dolayı yamyamlık pratiği uygulanmış olabilir fikri mevcut

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

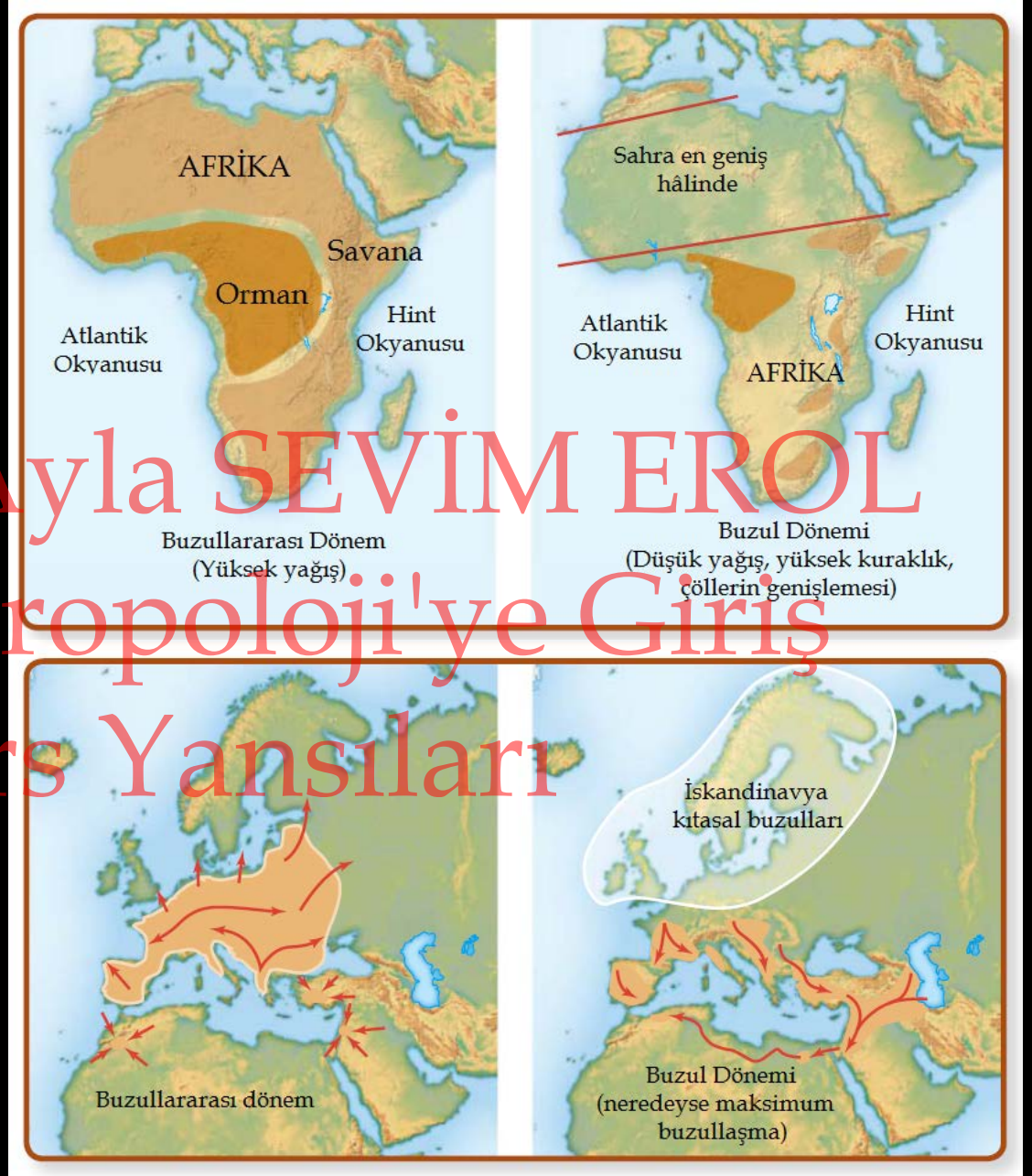

Pleyistosen

- Buzul dönemleri

- Denizlerin donması ile seviyelerde 150 metreye varan düşme

- Buz ve kara köprülerinin oluşup yokolması

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansıkları

Arkaik *Homo sapiens* Grupları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansıları

Homo heidelbergensis

Mauer 1

Saldanha

Miguelón

Dali

Swanscombe

Tautavel

Steinheim

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Homo heidelbergensis

XX

XX

Homo cepranensis?

Petralona

X

X

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

X *Homo rhodesiensis?*

XX

• İlk kez Mauer, Almanya'da, 1907'de keşfedilip isimlendiriliyor

• Sonrasında Avrupa ve Afrika'da da birçok buluntu çıkıyor

• Yaklaşık 700,000 - 200,000 yıl

önce yaşıyor

• Beyin hacmi yaklaşık 1200 cm³

• Genel olarak yuvarlak kafa

• Alın geriye eğimli

• Çene ve molarlar görece küçük

• Yamyamlık

olabileceğine dair izler var

• *Homo rhodesiensis*, *H. cepranensis* ve *H. antecessor* bazen bu türe dâhil

edilir

Jinniushan

Boxgrove

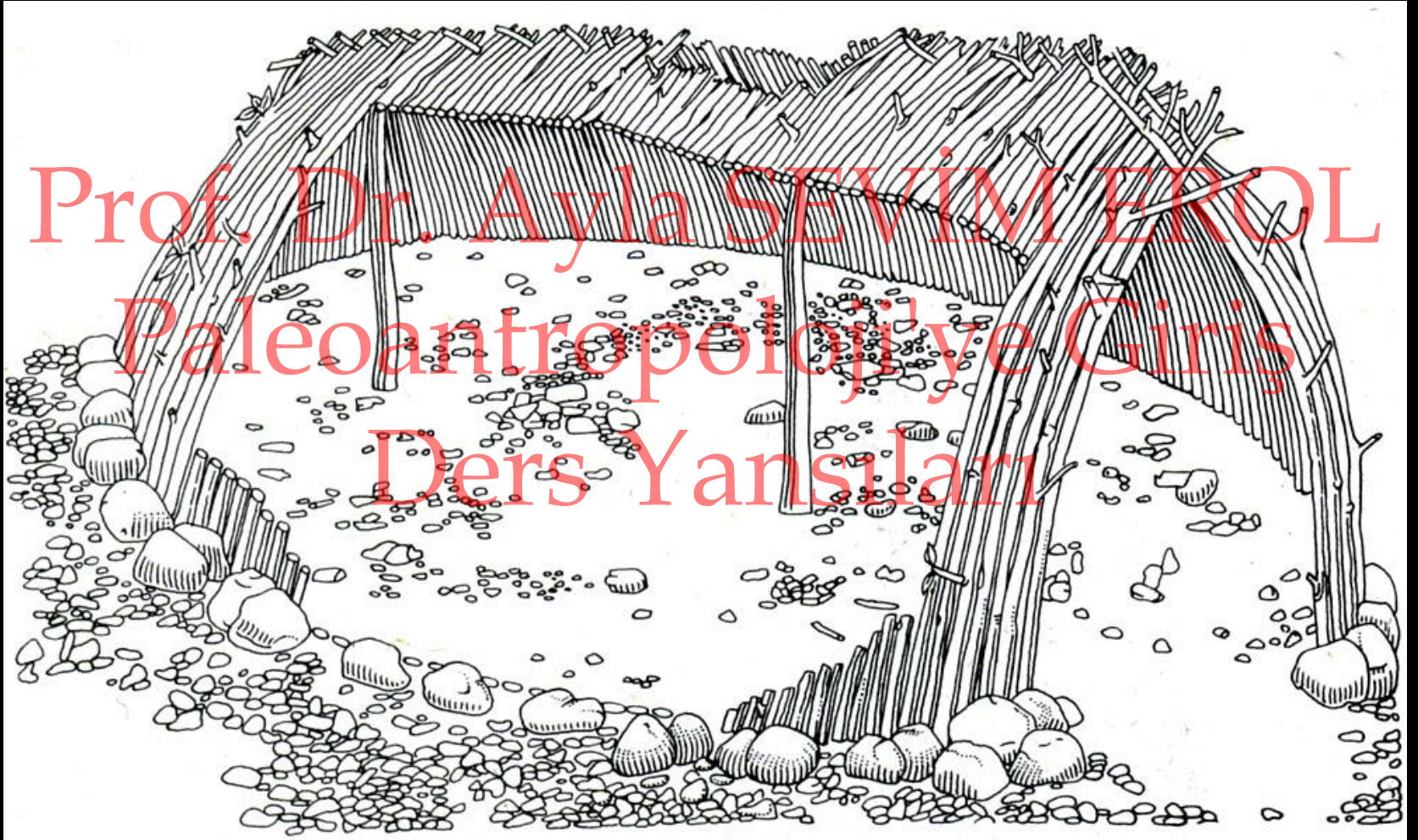
Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

- Ateş kullanımı var
- Aralıklarla barınak kullanımına dair tartışmalı izler var (~400,000 yıl önce)

Terra Amata, Fransa - 400,000 yıla tarihlendirilen barınak modeli

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Terra Amata, Fransa – 400,000 yıla tarihlendirilen barınak tasviri

Neanderthaller

Modern İnsanlar

Denisovalılar

– Günümüz

– 100,000 yıl

– 200,000 yıl

– 300,000 yıl

– 400,000 yıl

– 500,000 yıl

Homo heidelbergensis

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

- *Homo heidelbergensis*'in günümüz insanı ve Neanderthaller ile Denisovalılar'ın atası olduğu kabul edilir

Homo neanderthalensis

Neanderthal 1

Forbes

La Ferrassie

Le Moustier

Shanidar 1

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

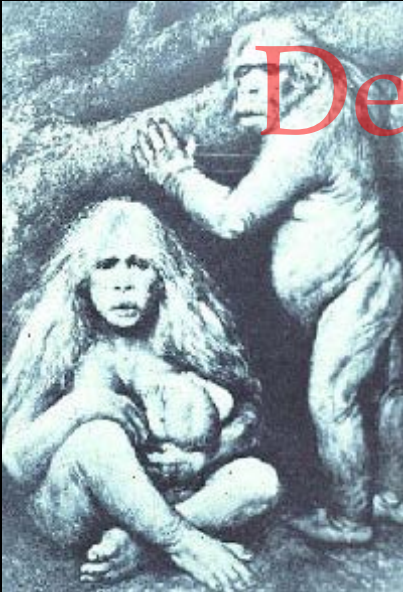

- 1800'lü yıllarda Belçika'da, sonra Cebelitarık ve Almanya'da bulunur
- Adını Almanya'daki Neander Vadisi'nden alır

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

- «Mağara Adamı» kavramı, yine 1800'lü yıllardaki buluntuların yanlış yorumlanması ile doğar

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

- Aslında çok da farklı değiliz

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

• Yaklaşık 400,000 - 28,000 yıl

önceki dönemde yaşamışlardır

• Beyin hacmi yaklaşık 1500 cm^3

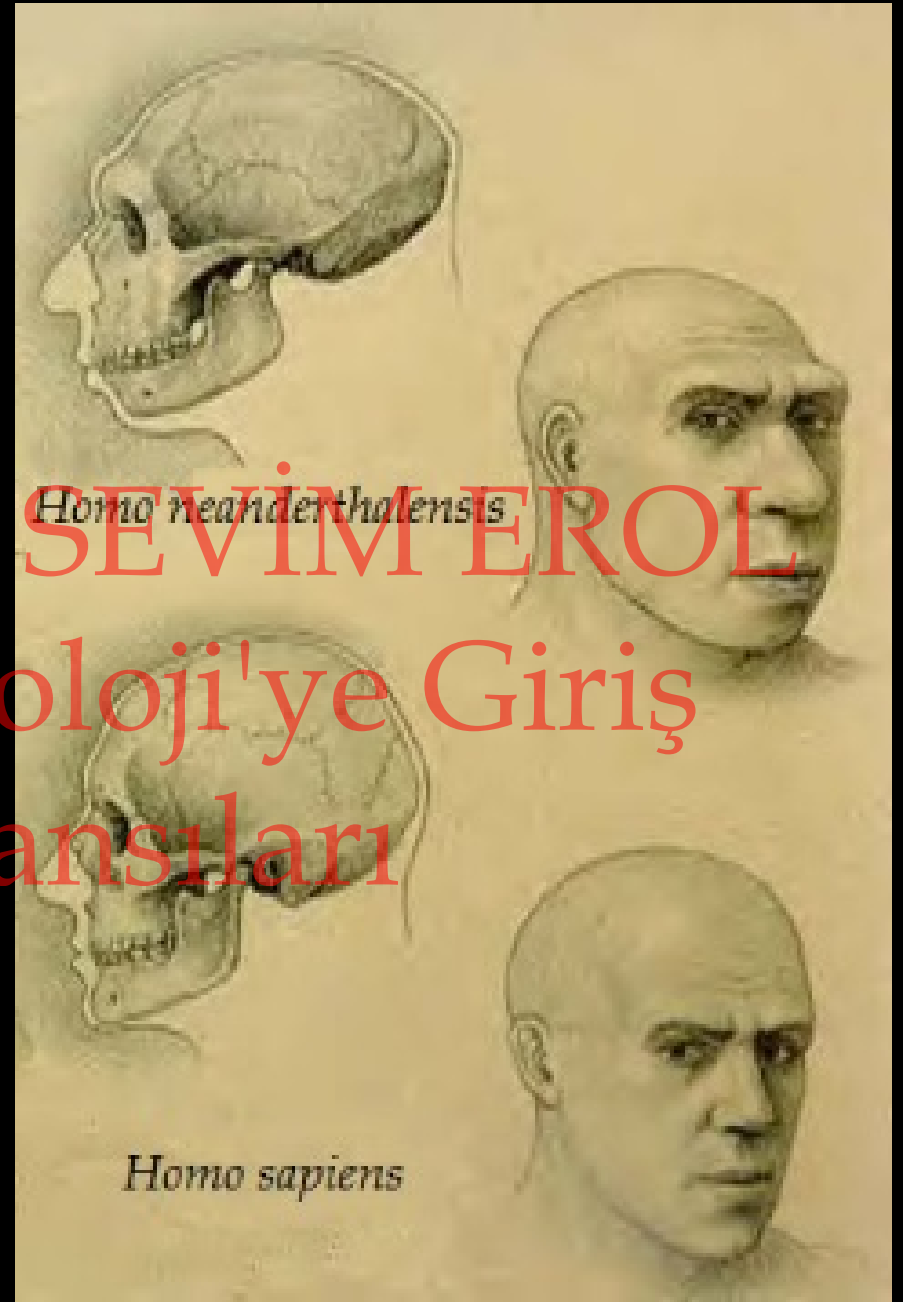
• Kafada occipital kısım çıkıntılı

• Kaş kemerleri belirgin

• Zigomatikler belirgin ve çıkık

• Burun boşluğu oldukça geniş

• Mandibula güçlü

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

- Üçüncü molar ile ramus arasında retromolar boşluk var

- Molarlarda taurodontizm görülebilir
- Gerçek çene yok

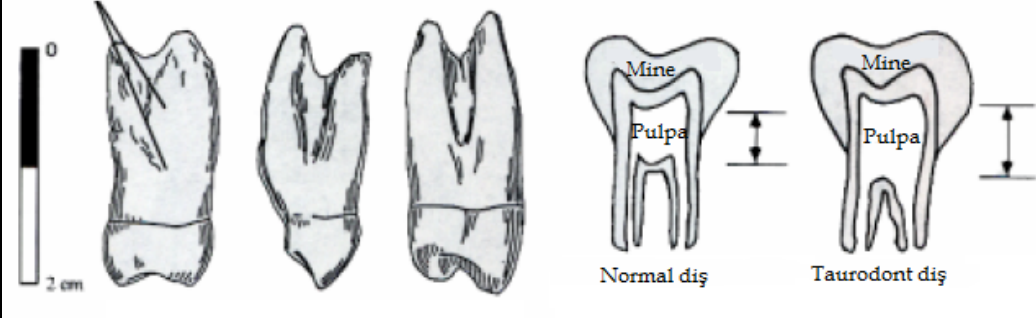

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

Genişlemiş pulpa
Birleşmiş kökler

Homo sapiens mandibulası ve gerçek çene

- Uzunlarda kas yapışma izleri

belli

- Kemikler kütleli ve kalın

- El ve parmak kemikleri güçlü ve

kalın

- Göğüs kafesi geniş

- Pelvis daha geniş ve dışa açık

- Boy ortalaması 152 - 164 cm

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

Levallois yonga

Delici

Kazıyıcı

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansıları

- Orta Paleolitik Dönem
- Önceki dönemden kalma Acheulean aletlere rastlanabilir
- Baskın Mousterian alet kültürü (Neanderthaller'e özgü)
- Bıçak, kenar kazıyıcı, ön kazıyıcı, dişlemeli veya çentikli alet, delici, uç

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

- Levallois tekniği ile önceden hazırlanan çekirdekten hazır yonga

üretimi

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

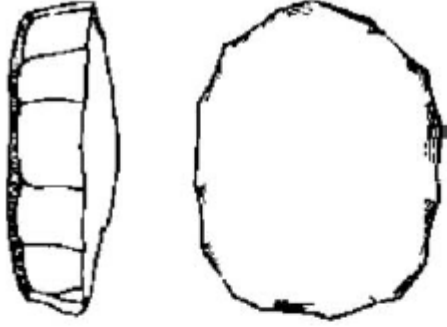

- Levallois tekniği ile önceden hazırlanan çekirdekten hazır uç üretimi

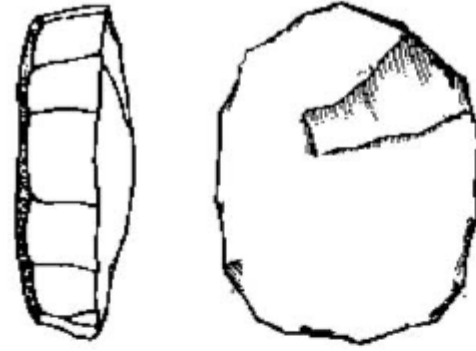
Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıkları

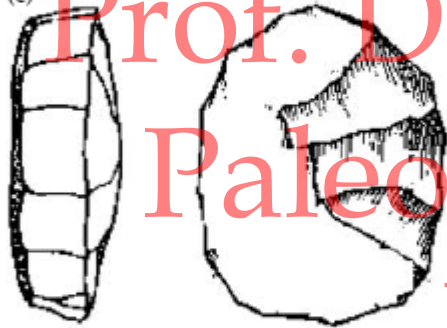
(a)

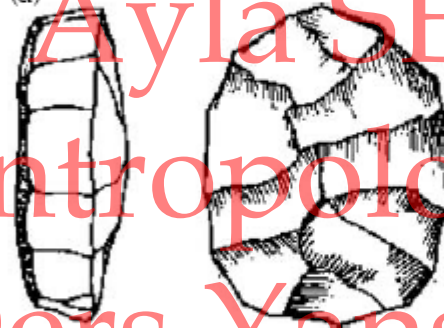
(b)

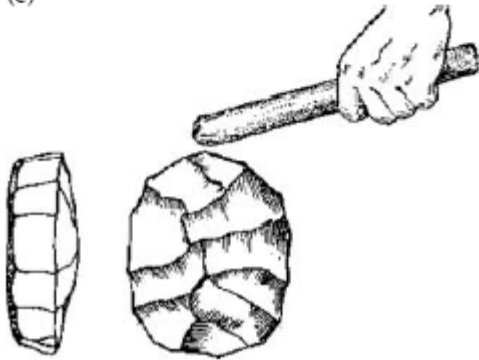
(c)

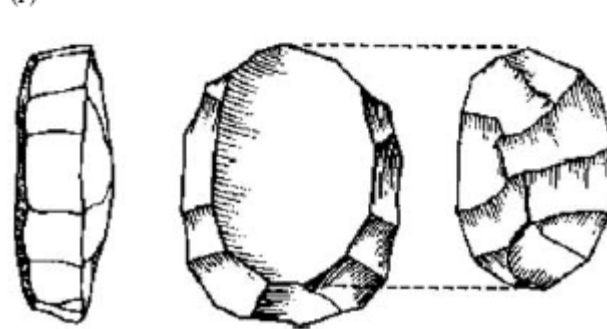
(d)

(e)

(f)

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

Levallois yonga ve çekirdeği

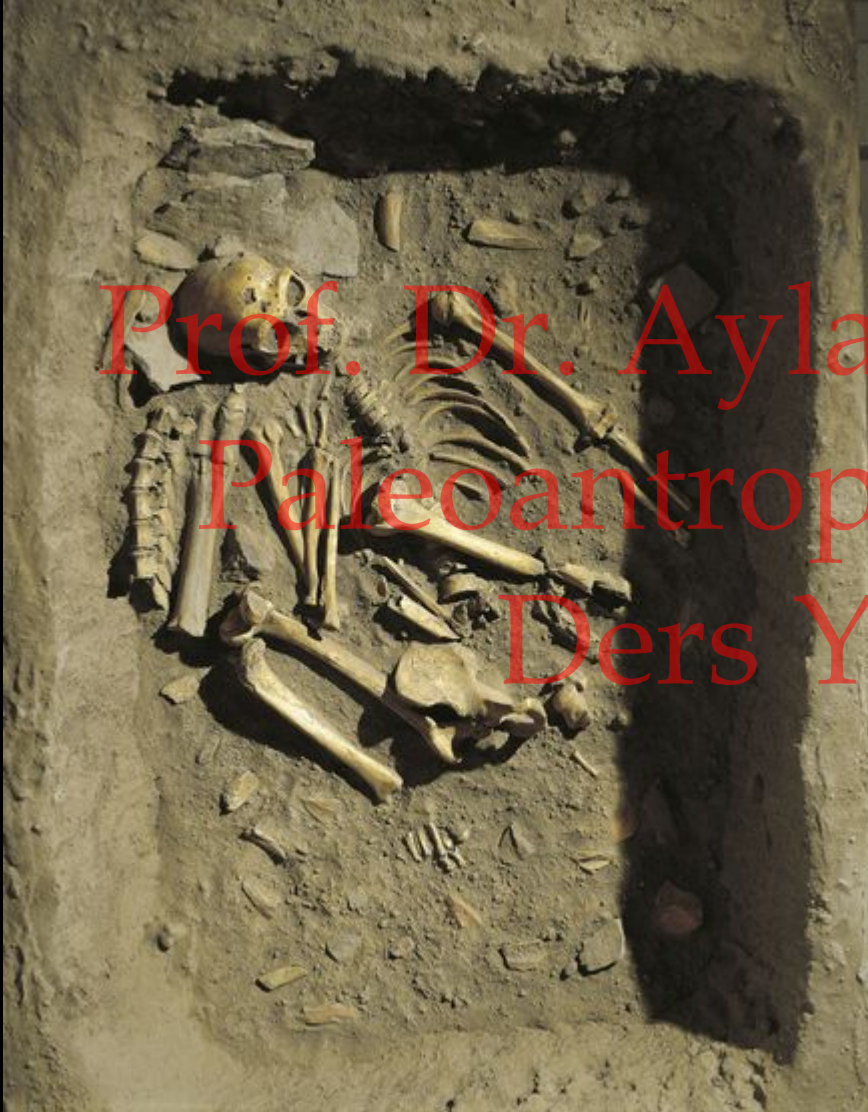
- Üst Paleolitik dönemde Châtelperronian alet endüstrisi
- Tek sırtlı ve hafif eğimli bıçakla karakterizedir
- Neanderthaller'e ait olmadığı da söylenir

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

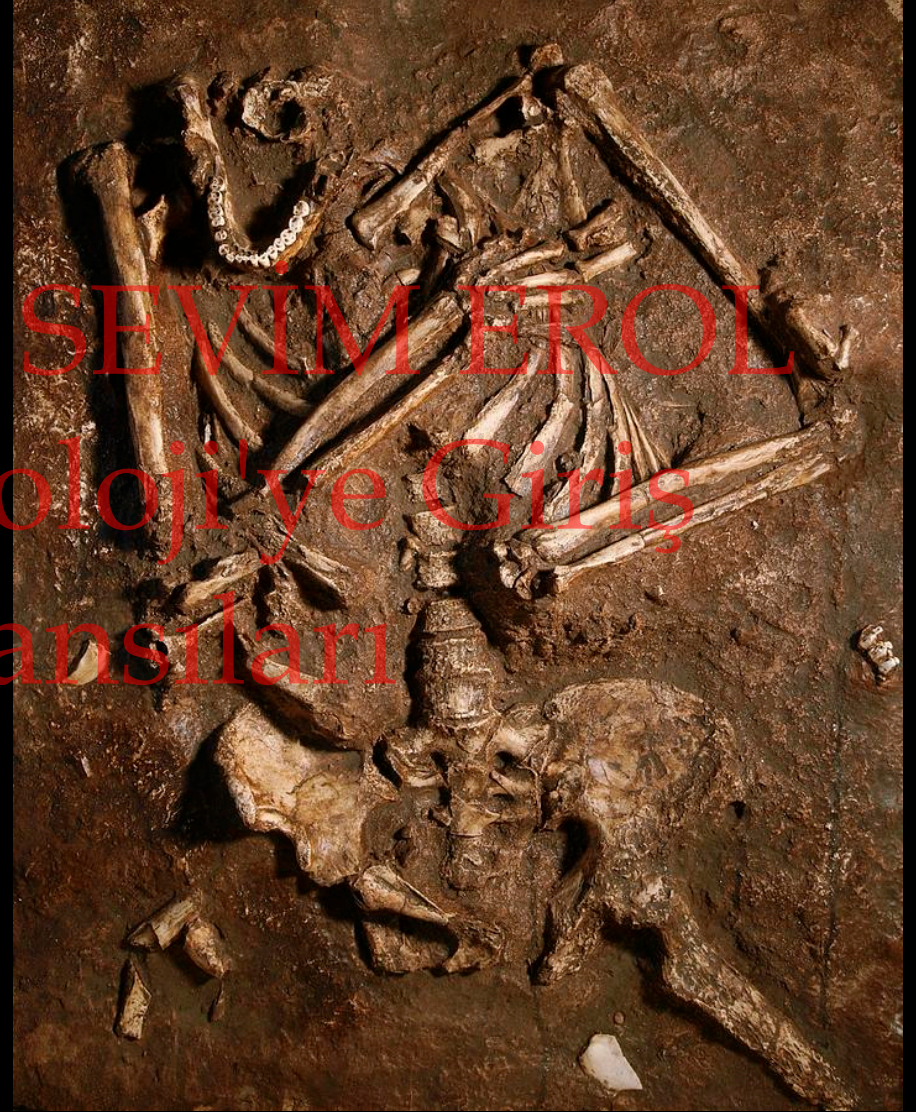

- Ölü gömme geleneđi: mezar hediyeleri (?), toprak boyası, polen vs.

Le Chapelle-aux-Saints, Frans

Kebara, İsrail

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

- Ölü gömme geleneđi: mezar hediyeleri (?), toprak boyası, polen vs.

Shanidar, Irak

Qafzeh, İsrail

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

- Yaşlı bakımı ve yardımlaşma
- Travmalarda iyileşme izleri ve ölüm yaşı ileri

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Shanidar 1

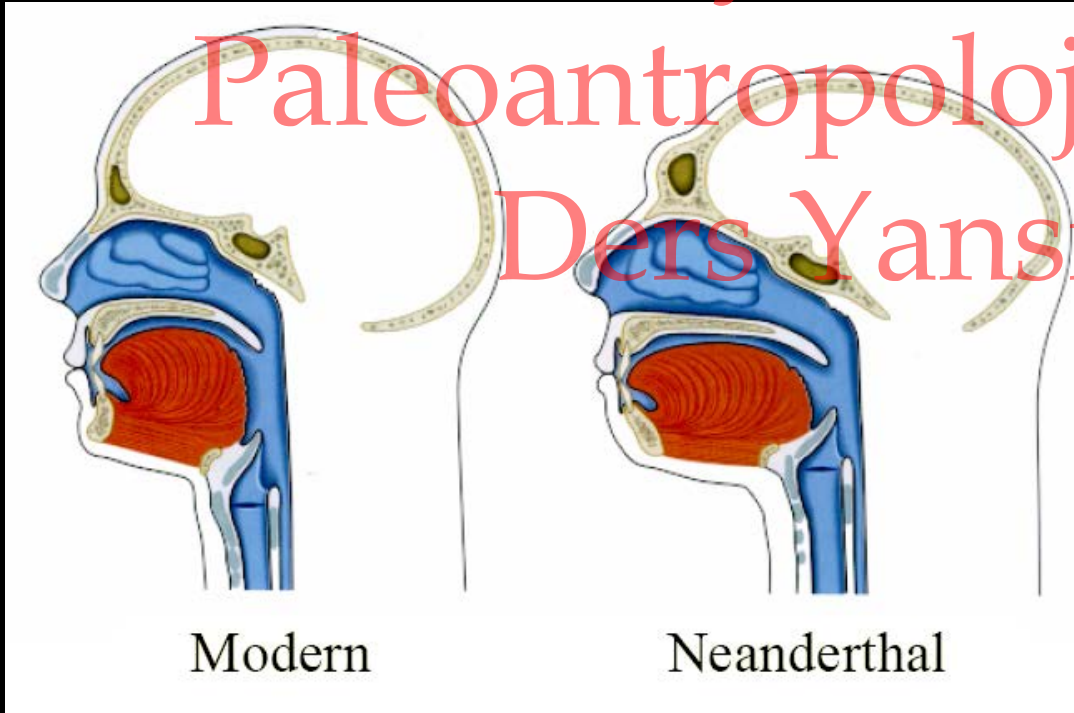

- Muhtemelen basit konuşma, süslenme ve öncül sanat (müzik?)
- FOXP2 geni konuşma, kontrollü nefes ve mimikler

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

Hyoid kemiği

- Muhtemelen basit konuşma, süslenme ve öncül sanat (müzik?)

Divje Babe Flütü

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL Paleoantropoloji'ye Giriş Ders Yansıları

Toprak Boyası

- Denisovalılar %0,5 Neanderthal geni

taşıyorlar

- Dünya üzerinde Afrika hariç herkeste

%1-4 oranında Neanderthal geni mevcut

- MC1R geni kızıl saçlılık

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

Neden yok oldular?

- Biyolojik asimilasyon? (*H. sapiens* ile çiftleşerek gen kaybı)
- Kültürel asimilasyon? (*H. sapiens*'in gelişmiş kültürüyle başa çıkamama)
- Çevresel şartların zorluğu?
- Konuşamama ve daha ilksel sosyal organizasyon?
- Morfolojik olarak *H. sapiens*'ler ile başa çıkamama?

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

- Son Neanderthal izi günümüzden 30,000 - 28,000 yıl önce, Cebelitarık'taki Gorham Mağarası'nda bulunur

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Denisova İnsanı

Denisova 3

Denisova 8

Denisova 4

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

- Sibirya'daki Altay Dağları'nda bulunur ve 110,000 – 50,000 yıla tarihlenir
- Neandertaller ile insana olduklarından daha yakın akrabalarıdır

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş X

X Ders Yansuları

Denisova

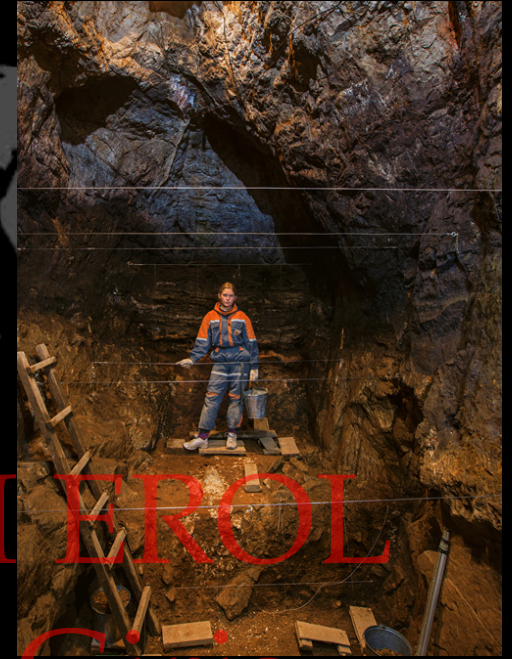
Sima de los Huesos

Sima de
los Huesos
Mağarası

AVRUPA

Denisova
Mağarası

ASYA

Prof. Dr. Ayla SEVİM ERÖL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını

AFRIKA

Ekvator

AVUSTRALYA

Denisovalılar

Neanderthaller

Homo sapiens

Günümüz

– 100,000 yıl önce

– 200,000

– 300,000

– 400,000

– 500,000

Sima Hominini

Homo heidelbergensis

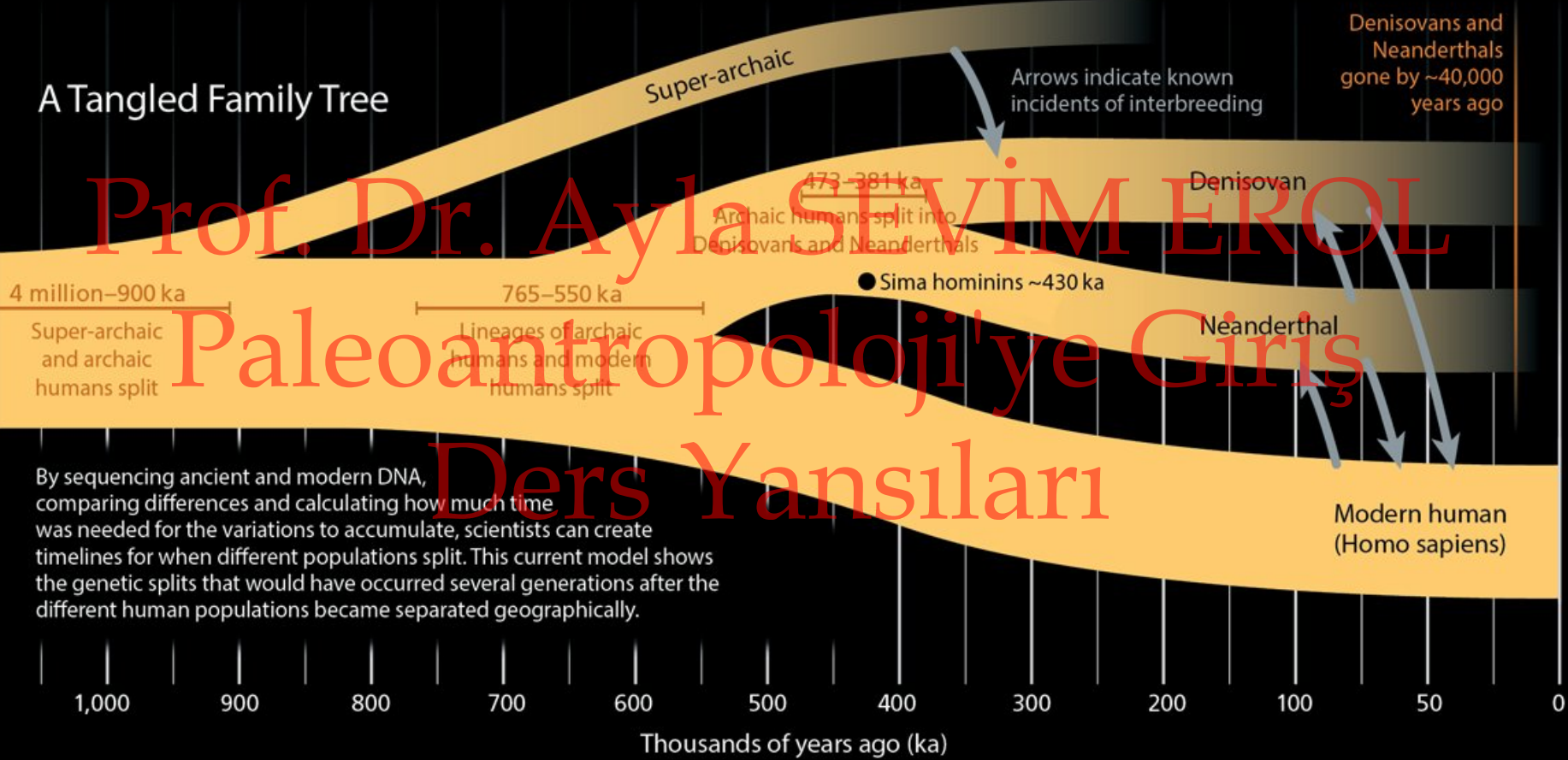
Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL Paleoantropoloji'ye Giriş Ders Yansıları

- Sima de los Huesos mağarasında bulunan homininler 430,000 yıl ile bugüne kadar antik DNA'sı çıkarılabilen en eski homininlerdir.

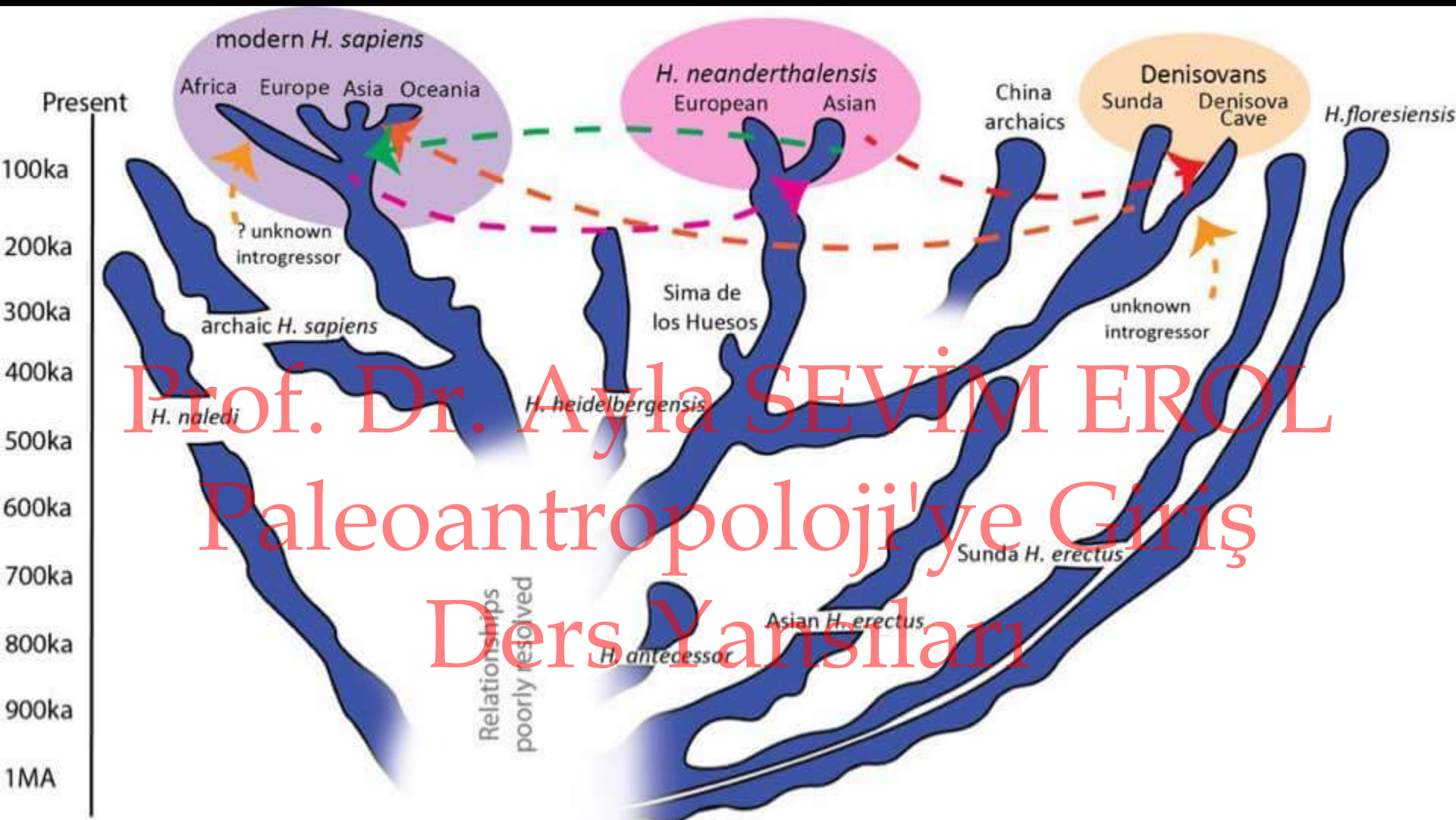

A Tangled Family Tree

By sequencing ancient and modern DNA, comparing differences and calculating how much time was needed for the variations to accumulate, scientists can create timelines for when different populations split. This current model shows the genetic splits that would have occurred several generations after the different human populations became separated geographically.

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yanlıları

Homo floresiensis

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

LB1 (Flo)

Homo floresiensis

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansılarını X

- Endonezya'nın Flores adasındaki Liang Bua mağarasında 2003 senesinde bulunuyor
- 93,000 - 18,000 yılları arasına tarihlendiriliyor (Katmanlara göre 195 - 50,000 bin)

- Yaklaşık 1,1 metro boyunda
- Cüce olduğu için «Hobbit» lâkaplı
- Hastalıktan dolayı küçük kaldığı tartışılıyor; fakat böyle bir tür olduğu artık kabul görülüyor
- Yaklaşık 15 bireye ait birçok buluntu var
- Ada Cüceliği denilen fenomen sonunda bu hâlini aldığı da düşünülür

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

The image shows the interior of a large cave with a high, textured ceiling covered in numerous stalactites. The walls are also rocky and uneven. In the center, a group of people is gathered around a large, dark, rectangular pit or excavation site. The floor is dirt and scattered with rocks and debris. The lighting is dim, with a bright opening at the far end of the cave where sunlight is visible. The text is overlaid in a large, red, serif font.

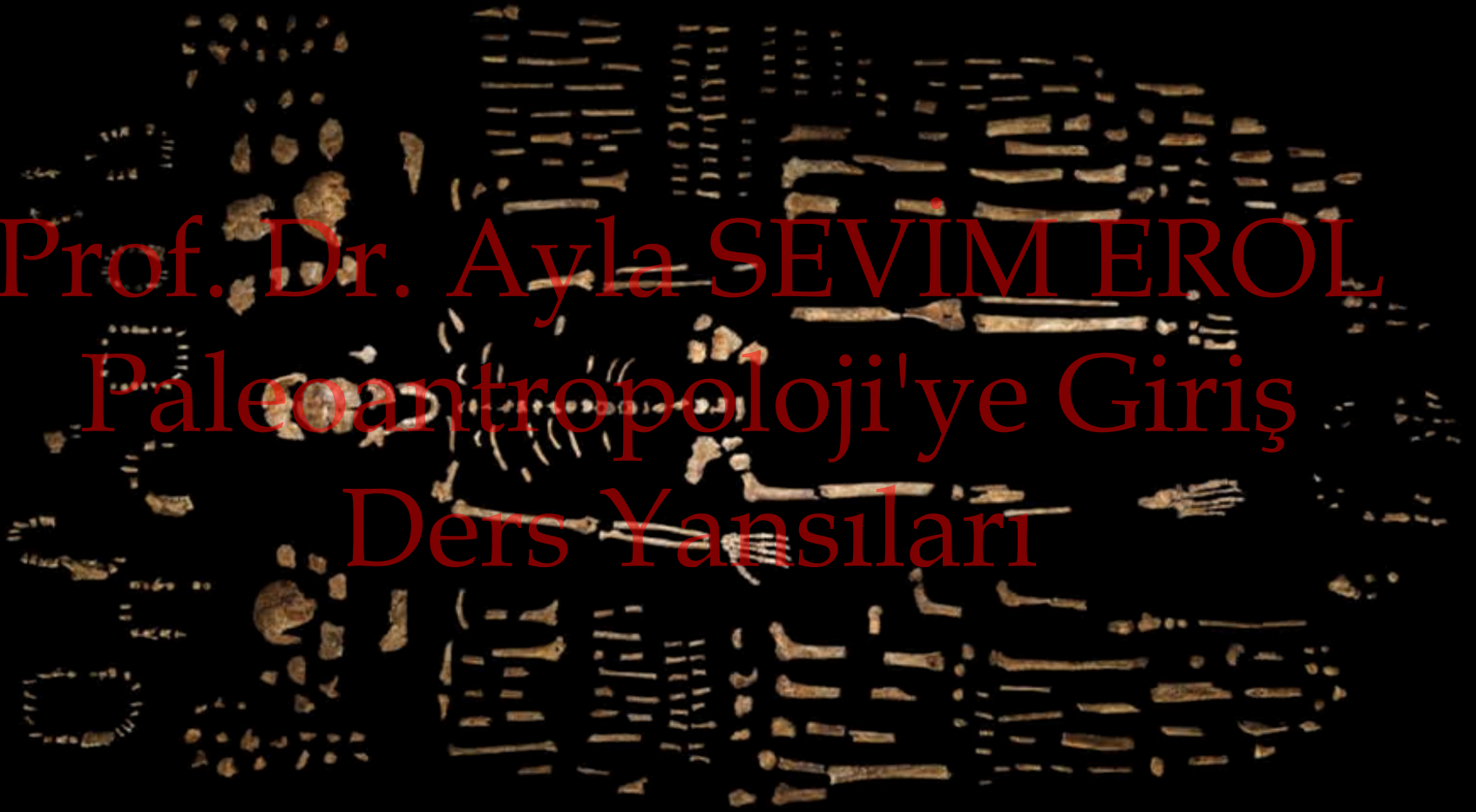
Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Liang Bua, Flores, Endonezya

Homo naledi

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Homo naledi

- 2013 senesinde Lee Berger ve ekibi

tarafından Güney Afrika'da bulunuyor

- 2015 senesinde açıklanıyor ve 2017'de

güncelleniyor

- 15'ten fazla bireye ait yaklaşık 1550

buluntu mevcut

- Kemiklerin korunma durumu çok iyi

X

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL Paleoantropoloji'ye Giriş Ders Yansuları

- Hem *H. sapiens*'e benzerliđi, hem de ilksel bazı özellikleri var

- Beyin hacmi yaklaşık 450 – 550 cm³

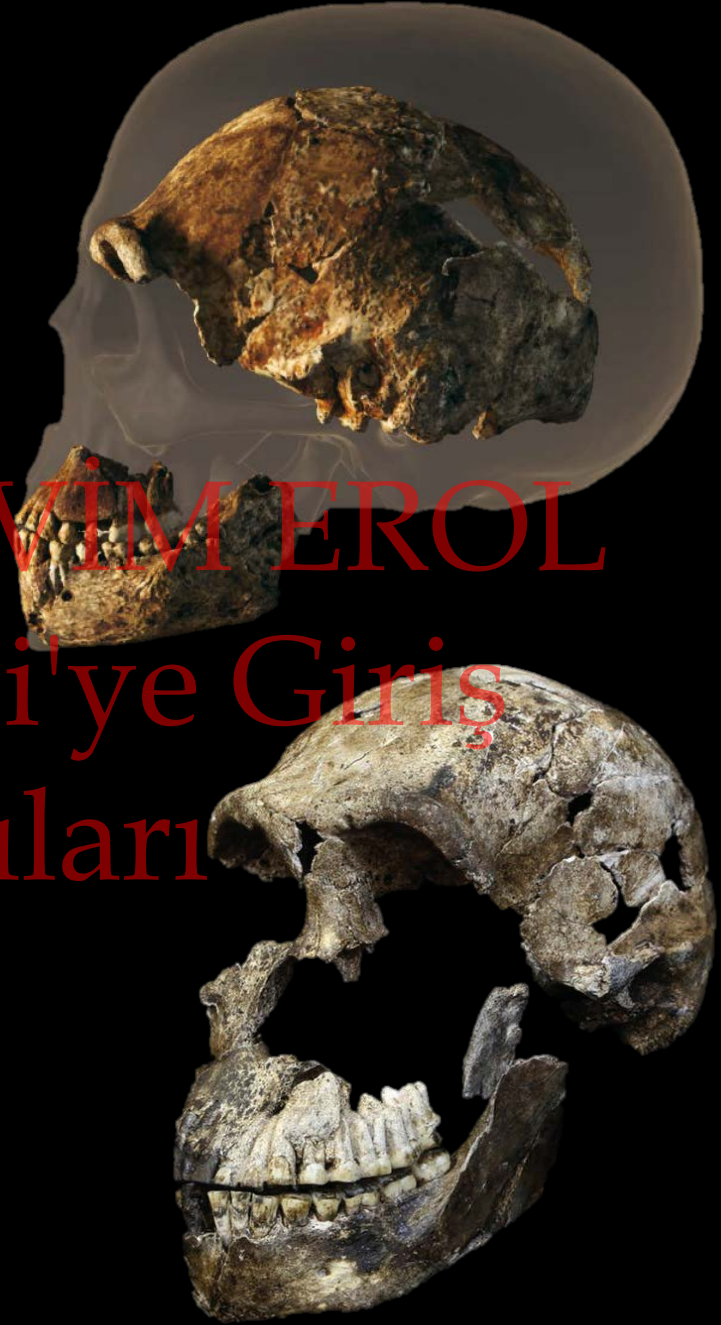
arası

- Elleri kavrama özelliđine sahip olsa da *H. sapiens* eline çok benziyor

- Ayakları neredeyse *H. sapiens* ile

aynı

- Dişler küçük

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansuları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropolojiye Giriş
Ders Yansıları

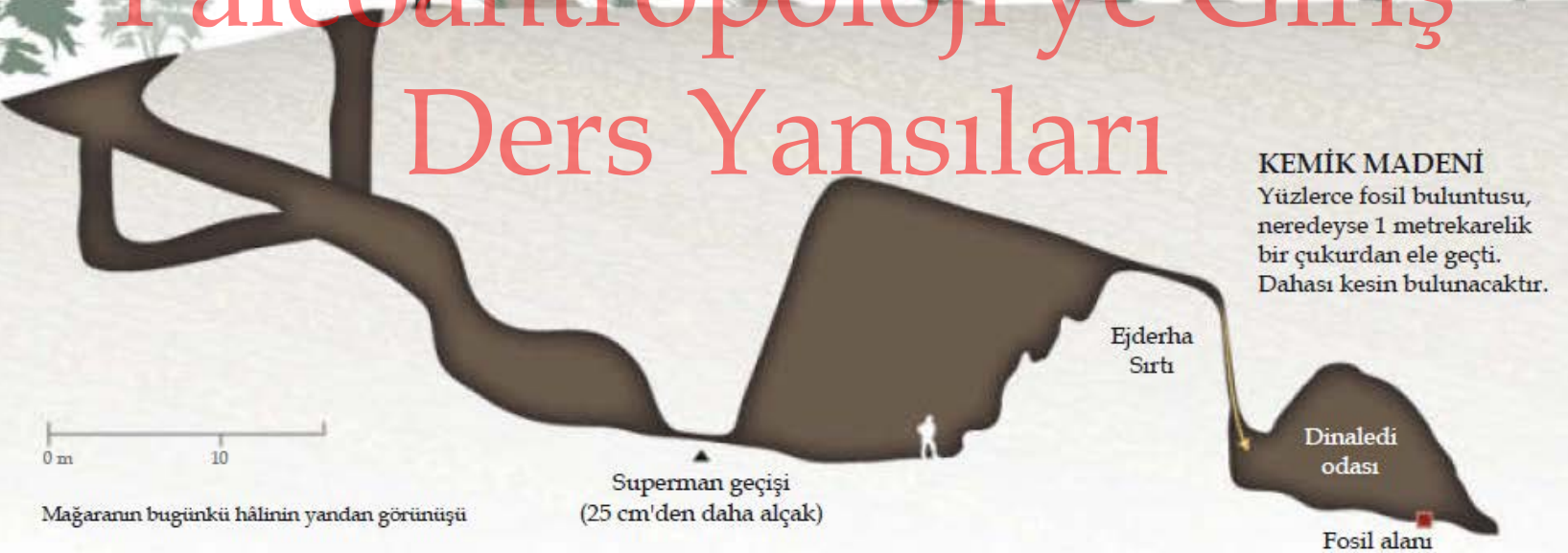

Rising Star Mağara Sistemi Dinaledi Odası

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL Paleoantropoloji'ye Giriş Ders Yansılarını

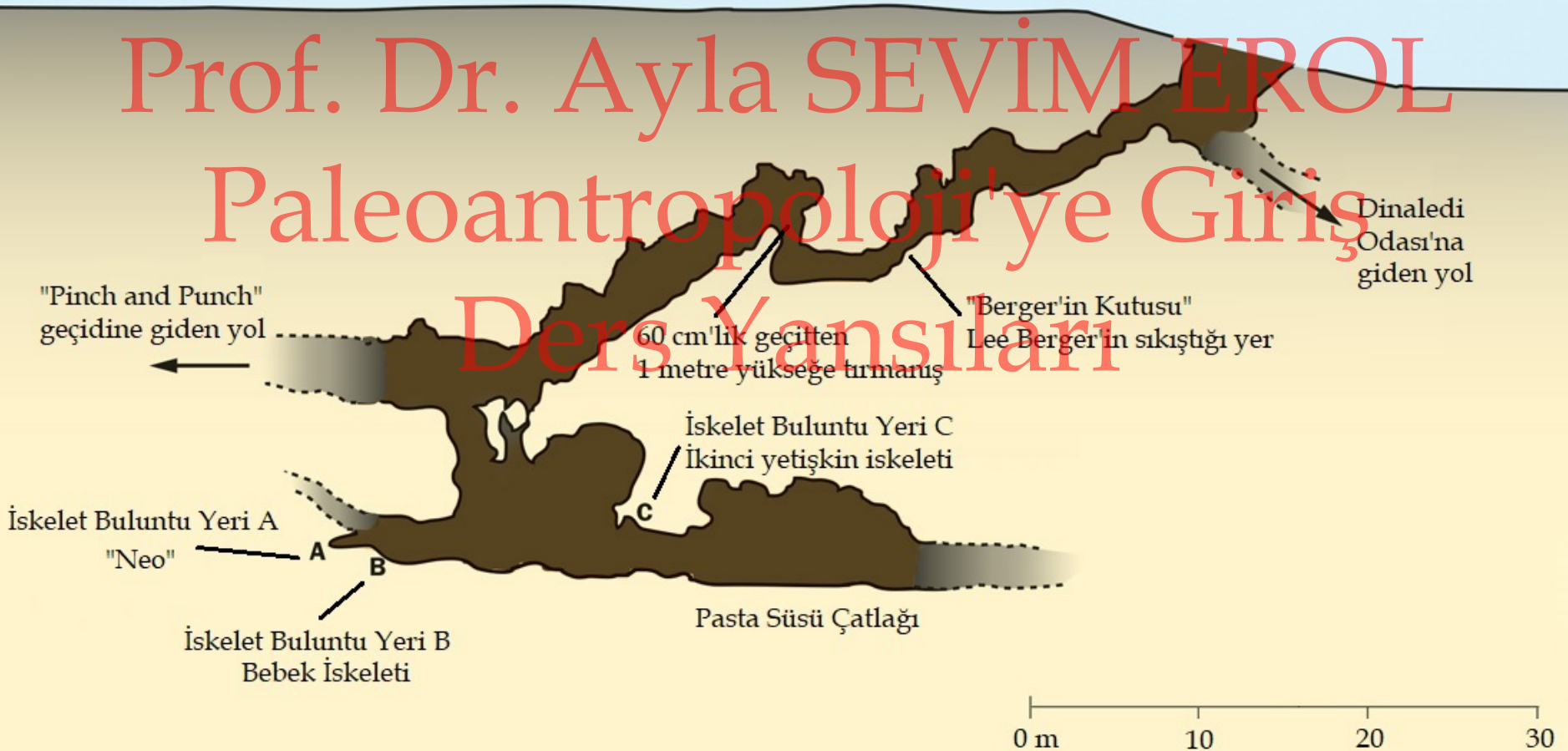

Rising Star Mağara Sistemi Lesedi Odası

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansıkları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Lucy
Australopithecus afarensis
3,2 milyon yıl
Yetişkin kadın
Boy: 1.15 m | Ağırlık: 27 - 30 kg

Turkana Çocuđu
Homo erectus
1,6 milyon yıl
Genç erkek
Boy: 1.50 m | Ağırlık: 52 - 55 kg

Rising Star Hominini
Homo naledi
Yaşı bilinmiyor
Erişkin erkek
Boy: 1.25 m | Ağırlık: 45 - 50 kg

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansuları

Homo özellikleri

İnsanimsı kafa

H. nealedi'nin kafasının genel şekli gelişmişlik gösterir; fakat beyin kutusu modern insanınkinin yarısından da küçüktür.

Australopithesin özellikleri

İlkel omuzlar

H. nealedi'nin omuzları ona tırmanma ve asılmaya yardımcı olabilecek bir şekilde durmaktadır.

Genişlemiş pelvis

H. nealedi'nin kalça kemikleri dışa dönüktür -ilkel bir özellik- ve modern insanlarınkine göre önden arkaya daha kısadır.

Hamarat eller

H. nealedi'nin avuç içleri, bilekleri ve başparmakları insanunki gibi olması ile alet kullanımına işaret eder.

Uzun bacaklar

Bacak kemikleri uzun ve incedir. Ayrıca modern bipedal yürüyüşün özelliği olan güçlü kas yapışma izleri vardır.

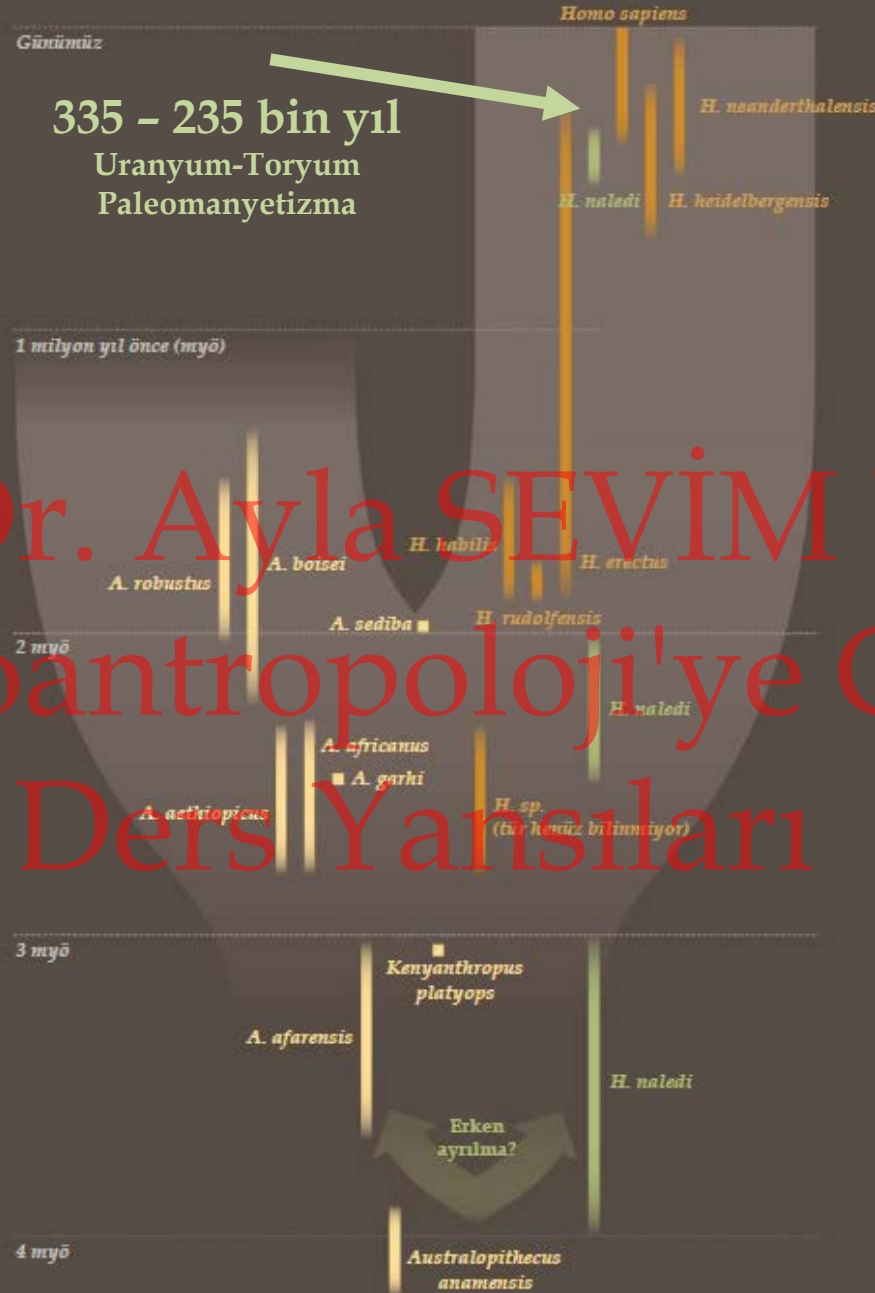
İnsanimsı ayaklar

Hafif kıvrık ayak parmakları hariçinde *H. nealedi*'nin ayakları, etkili bir uzun mesafe yürüyüşüne işaret eden kemerli yapıyla neredeyse bizimkinden ayırt edilemeyecek gibidir.

Kıvrımlı parmaklar

Uzun, kıvrımlı parmaklar, ağaca tırmanmak için kullanışlıdır ve daha apebenzeri bir atadan kalma özellik olabilir.

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL Paleoantropoloji'ye Giriş Ders Yansılarını

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yarışmaları

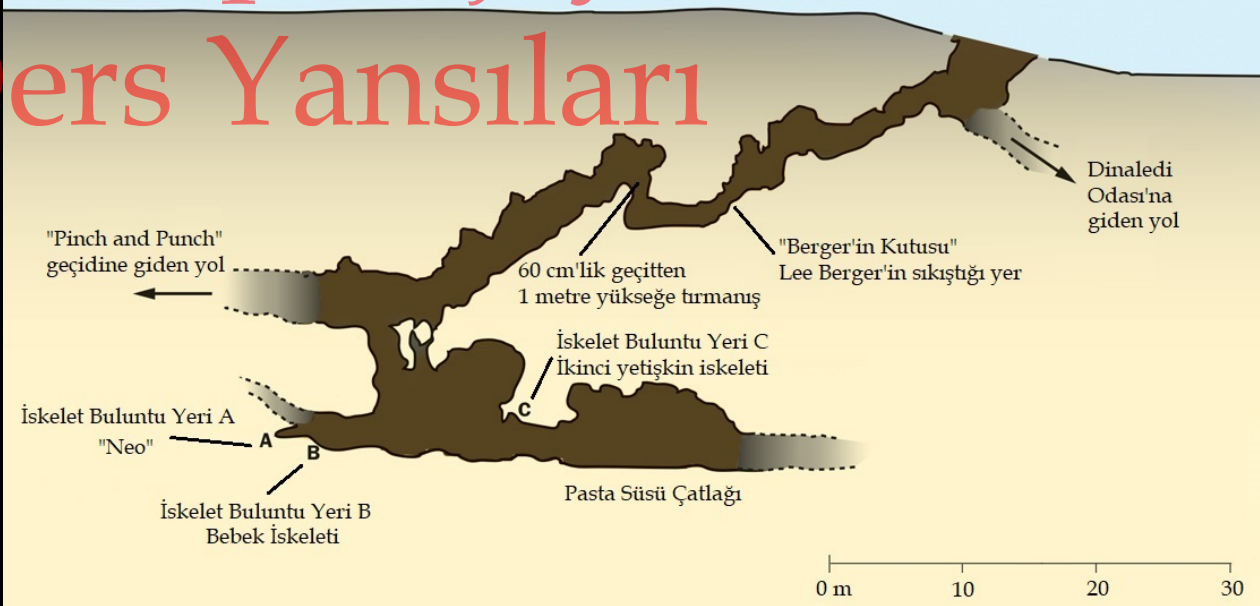
KEMİK MADENİ
Yüzlerce fosil buluntusu,
neredeyse 1 metre karelik
bir çukurdan ele geçti.
Dahası kesin bulunacaktır.

Ritüel?

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

Paleoantropoloji'ye Giriş

Ders Yansılarını

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL
Paleoantropoloji'ye Giriş
Ders Yansıları

Prof. Dr. Ayla SEVİM EROL

TEŞEKKÜRLER!
Paleoantropoloji'ye Giriş

Haftaya görüşmek üzere!
Ders Yansılar